

Μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, στο Νηπιαγωγείο.

Το «πέραςμα» του παιδιού από ένα περιβάλλον (οικογένεια ή/και παιδικό σταθμό) σε ένα άλλο (νηπιαγωγείο), αποτελεί μια σημαντική κάθετη μετάβαση στη ζωή του. Είναι μια διεργασία η οποία ξεκινά πριν την έναρξη της σχολικής φοίτησης και εξελίσσεται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς σε διαφορετικό βαθμό για κάθε παιδί. Σταδιακά, κάθε παιδί, νήπιο ή προνήπιο αποκτά επίγνωση του νέου του ρόλου σε σχέση με τα πρόσωπα (το εκπαιδευτικό και βοηθητικό προσωπικό) τις συνήθειες, τις απαιτήσεις και τις συνθήκες που προσδιορίζουν το μικροσύστημα του νηπιαγωγείου και της διαμόρφωσης της ταυτότητάς του ως «μαθητής/τρια» (Πεντέρη, 2022).

Πώς μπορώ να βοηθήσω το/τα παιδί/ιά μου για την καλύτερη μετάβασή του/τους

1. Διατηρήστε θετική σκέψη και διάθεση για τη μετάβασή του/της

Εσείς ως γονείς, αποτελείτε σημαντικό ενδιάμεσο ανάμεσα στο παιδί και το νηπιαγωγείο. Προσπαθήστε να βάλετε στην άκρη τη δική σας ανησυχία και το «άγχος του αποχωρισμού» από το παιδί σας και να σκεφτείτε θετικά: να είστε χαρούμενοι/ες που το παιδί σας μεγαλώνει και ξεκινάει μια νέα αρχή στη ζωή του (θυμηθείτε ότι τα παιδιά αντιλαμβάνονται τις δικές σας ανησυχίες και αγωνίες). **Το νηπιαγωγείο είναι η πιο όμορφη περίοδος στη σχολική τους πορεία**, με το παιχνίδι να βρίσκεται στην καρδιά του Προγράμματος Σπουδών είτε ως ελεύθερη δραστηριότητα, είτε ως βασικό συστατικό του χαρακτήρα των δομημένων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των διερευνήσεων που λαμβάνουν χώρα στο νηπιαγωγείο (Πεντέρη, 2022).

2. Εμπιστευτείτε τους/τις εκπαιδευτικούς και όλο το προσωπικό του σχολείου

Οι εκπαιδευτικοί των νηπιαγωγείων έχουν τη γνώση και την εμπειρία της μετάβασης και της προσαρμογής των παιδιών (σκεφτείτε ότι τη διαχειρίζονται κάθε σχολική χρονιά). **Συνεργαστείτε μαζί τους και εμπιστευτείτε τους!** Επίσης, ενημερώστε τους αν υπάρχουν ταυτόχρονες αλλαγές, επομένως και άλλες μεταβάσεις στη ζωή του/των παιδιού/ιών σας.

3. Ενημερώστε το παιδί/ιά σας για τη νέα του σχολική ζωή

Ενημερώστε το παιδί σας για τη νέα του σχολική ζωή (διαβάστε κάποιο παραμύθι για τις πρώτες μέρες στο σχολείο, παρακολουθήστε κάποιο σχετικό παιδικό βίντεο κ.λ.π., υπάρχουν αξιόλογα στο διαδίκτυο ή σε δανειστικές δημοτικές βιβλιοθήκες) και επικεντρωθείτε στα θετικά, όπως την ευκαιρία να παίξουν με διαφορετικά παιχνίδια γνωρίζοντας καινούριους/ες φίλους/ες.

4. Συζητήστε μαζί του/τους και μοιραστείτε τις δικές σας εμπειρίες

Συζητήστε για τις πιθανές αρνητικές σκέψεις, τους προβληματισμούς, τους φόβους που έχει για την είσοδό του στο σχολείο και διαβεβαιώστε το για το φυσιολογικό αυτό συναίσθημα (όλοι μας νιώθουμε μια αγωνία όταν πηγαίνουμε σε ένα καινούργιο χώρο!). Εκφραστείτε με θετικά συναισθήματα για το σχολείο, τις νηπιαγωγούς και μοιραστείτε μαζί τους ευχάριστες αναμνήσεις από τις δικές σας εμπειρίες από το νηπιαγωγείο (ακόμα και αν δεν έχετε, «δημιουργήστε» κάποιες, π.χ. «θυμάμαι πόσο μου άρεσε να πηγαίνω νωρίς στο νηπιαγωγείο για να προλαβαίνω να παίξω στο κουκλόσπιτο με τις κούκλες και τα κουζινικά, ή με τα ζώα, τα

τουβλάκια, το διάλειμμα, κ.λ.π.», «...μια φορά ήθελα να φτιάξω έναν πύργο που τουβλάκια πολύ ψηλό και ήρθε ένα παιδί και η δασκάλα να με βοηθήσουν...», «..στην αρχή δεν ήξερα τι να κάνω μέσα στην τάξη, η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά, ώσπου με πλησίασε ένα παιδί και με ρώτησε το όνομά του και μετά γίναμε πολύ καλοί φίλοι και παίζαμε όλη μέρα!...» κ.λ.π.).

5. Παίξτε μαζί τους το «Νηπιαγωγείο»

Τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας αρέσκονται σε παιχνίδια ρόλων. Μπορείτε να μπειτε σε ρόλους παιδιών νηπιαγωγείου και εσείς ως ένα προνήπιο που βρίσκεται για πρώτη φορά σε αυτό το σχολείο ζητάτε από ένα άλλο παιδί να παίξετε (το παιδί σας): δείξτε τον τρόπο, ή μπειτε σε ρόλο δασκάλας όπου ξεναγείτε τους/στις μαθητές/τριες τον χώρο του νηπιαγωγείου, «εδώ είναι οι τουαλέτες, να ρίχνετε τα χαρτιά στον κάδο, να τραβάτε καζανάκι, να πλένετε τα χέρια σας κ.ο.κ., εδώ είναι η αυλή που θα παίζεται στο διάλειμμα κ.λ.π.». Όταν το παιδί σας βρεθεί σε ανάλογη κατάσταση, μπορεί να αισθανθεί μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

6. Ζωγραφίστε κάτι για τη νηπιαγωγό ή την τάξη

Σε συνέχεια της προηγούμενης πρότασης, ρωτήστε το παιδί αν θα επιθυμούσε να ζωγραφίσει κάτι ή να γράψετε μαζί μια ευχή για τη νέα του δασκάλα και την καινούρια του τάξη. Οι νηπιαγωγοί θα αξιοποιήσουν τη ζωγραφιά ή/και την ευχή παιδαγωγικά τις πρώτες μέρες στο σχολείο.

7. Αναπτύξτε έναν κοινό κώδικα αποχαιρετισμού ο οποίος θα αποτελέσει τη «ρουτίνα αποχαιρετισμού» σας για όλη τη σχολική χρονιά

Τα παιδιά κατά τη διάρκεια της μετάβασης αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια αν γνωρίζουν εκ των προτέρων τι πρόκειται να συμβεί (Αρβανίτη-Παπαδοπούλου, 2016). Υιοθετείστε από κοινού στο σπίτι έναν δικό σας κώδικα αποχαιρετισμού, π.χ. μια αγκαλιά, ένα φιλί στο μάγουλο, «δίνω πέντε» με τα χέρια μου κ.λ.π. Προσπαθήστε ο κώδικας αποχαιρετισμού να είναι σύντομος, μια αγκαλιά ή ένα φιλί, γιατί, εξηγήστε στο παιδί σας, «ότι θα περιμένουν πολλά παιδιά να μπουν μέσα στο σχολείο». Στη συνέχεια, κάνετε δοκιμές στο σπίτι για τον τρόπο που θα αποχαιρετιστείτε στο σχολείο, π.χ. πείτε στο παιδί: « θα φτάσουμε στο νηπιαγωγείο, θα δούμε τη δασκάλα στην πόρτα, θα της πούμε καλημέρα και μετά θα δώσουμε ένα φιλί (ο κώδικας αποχαιρετισμού σας) και εσύ θα μπεις στο σχολείο και εγώ θα πάω στη δουλειά. Όταν έρθω να σε πάρω θα δώσουμε μια δυνατή αγκαλιά». Δραματοποιήστε τη διαδικασία αυτή αρκετές φορές.

Αν παρόλα αυτά, το παιδί την πρώτη περίοδο (ή αργότερα), εκφράζει τον αποχωρισμό του με κλάματα, φωνές, και απροθυμία να σας αποχωριστεί, είναι σημαντικό να παραμείνετε ψύχραιμοί, να το αποχαιρετήσετε με τον τρόπο που κάνετε πάντα, με αποφασιστικότητα, τονίζοντας την ώρα που έρθετε να το παραλάβετε (οι νηπιαγωγοί θα σας ενημερώσει για την περίοδο προσαρμογής και την ακριβή ώρα που θα γίνει η αποχώρηση από το σχολείο. Ένα πιθανό χρονικό ορόσημο, που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε είναι «μετά το διάλειμμα»).

Έλλη Ναούμ

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Νηπιαγωγών 1ης Θέσης Δι.Π.Ε. Γ΄ Αθήνας

**Δρ Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευση για την Αειφορία, Πανεπιστημίου Αθηνών
MA in Child Development, Πανεπιστημίου Λονδίνου**

Βιβλιογραφικές αναφορές

Αρβανίτη-Παπαδοπούλου, Τ. (2016). *Πώς να ηρεμήσετε το άγχος των παιδιών κατά τις πρώτες μέρες στο νηπιαγωγείο*. Επιστολή προς τα νηπιαγωγεία της 23^{ης} Περιφέρειας Π.Α. ως Σχολική Σύμβουλος.

Πεντέρη, Ε. (2022). *Οδηγός Εκπαιδευτικού. Πρόγραμμα Σπουδών για την προσχολική Εκπαίδευση*, Δεύτερη έκδοση. ΙΕΠ. Πράξη «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» - MIS: 5035542.

«Όσα πραγματικά πρέπει να ξέρω για το πώς να ζω, τι να κάνω και πώς να είμαι, τα έμαθα στο νηπιαγωγείο. Η σοφία δε βρισκόταν στην κορυφή του σχολικού βουνού, αλλά εκεί, στα βουναλάκια από άμμο, στο νηπιαγωγείο.

Αυτά είναι τα πράγματα που έμαθα:

Να μοιράζεσαι τα πάντα. Να παίζεις τίμια. Να μη χτυπάς τους άλλους. Να βάζεις τα πράγματα πάλι εκεί που τα βρήκες. Να καθαρίζεις τις τσαπατσουλιές σου. Να μην παίρνεις τα πράγματα που δεν είναι δικά σου. Να λες συγγνώμη, όταν πληγώνεις κάποιον. Να πλένεις τα χέρια σου πριν από το φαγητό. Να κοκκινίζεις. Ζεστά κουλουράκια και κρύο γάλα κάνουν καλό. Να ζεις μια ισορροπημένη ζωή· να μαθαίνεις λίγο, να σκέπτεσαι λίγο, να σχεδιάζεις, να ζωγραφίζεις, να τραγουδάς, να χορεύεις, να παίζεις και να εργάζεσαι κάθε μέρα από λίγο. Να παίρνεις έναν υπνάκο το απόγευμα. Όταν βγαίνεις έξω στον κόσμο, να προσέχεις την κίνηση, να κρατιέσαι από το χέρι και να μένεις μαζί με τους άλλους. Να αντιλαμβάνεσαι τα θαύματα.

Όλα όσα πρέπει να ξέρετε βρίσκονται κάπου εδώ μέσα. Ο χρυσός κανόνας, η αγάπη και οι βασικές αρχές υγιεινής· η οικολογία, η πολιτική, η ισότητα και η υγιεινή ζωή».

FULGHUM R. (2010). Όσα πραγματικά πρέπει να ξέρω τα έμαθα στο νηπιαγωγείο. Εκδόσεις Λιβάνης